

Divššohasjournála láhkaásahus

LÁHKAÁSAHUS 2000-12-21 nr 1385: Journalforskriften

Aktuelt

Tema a - å

Publikasjoner

Rundskriv

Statistikk

Bibliotek

Tjenester

Regelverk

Utlysninger

Lenker

English

Samisk

SISDOALLU

Divššohasjournála láhkaásahus

- § 1. (Láhkaásahusa sisdoallu)
- § 2. (Apotehkaid spiehkastat)
- § 3. (Meroštallamat)
- § 4. (Journálavuogádat)
- § 5. (Journála ásaheapmi ja lágideapmi)
- § 6. (Journálaovddasvástideaddji)
- § 7. (Journálačállima gáibádus)
- § 8. (Journálasisdoalu gáibádus)
- § 9. (Epikriisa)
- § 10. (Persovdnasuodjalus)
- § 11. (Geahččan)
- § 12. (Journála mánggus dahje nuppádas)
- § 13. (Ođasmahttin, divodeapmi ja sihkkun)
- § 14. (Vurken- ja vurkenáigegáibádusat)
- § 15. (Journála sirdin, doaimma loahpaheapmi jna.)
- § 16. (Duššadeapmi jna.)
- § 17. (Fápmui bohtin)

Mearkkašumit divššohasjournála láhkaásahusaide

Divššohasjournála láhkaásahus.

Vuođđuduvvon Sosiála- ja dearvvašvuođadepartemeanttas juovlamánu 21.b. 2000 láchkavuodđudusain suoidnemánu 2.b. 1999 nr 64 dearvvašvuođabargiid birra ee. (dearvvašvuođabargiidláhka) § 40 goalmát lađas, § 42 njealját lađas, § 43 njealját lađas ja § 45 nubbi lađas, láhka vuođđuduvvon suoidnemánu 2.b. 1999 nr 61 spesialistadearvvašvuođabálvalusa birra jna.

(spesialistadearvvašvuođabálvalusláhka)

§ 3-2 nubbi lađas, láhka vuođđuduvvon skábmamánu 19.b. 1982 nr 66 gielddaid dearvvašvuođabálvalusa birra (gielddadearvvašvuođabálvalusláhka) § 1-3a, láhka vuođđuduvvon geassemánu 3.b. 1983 nr 54 bátnedearvvašvuođabálvalusa birra (bátnedearvvašvuođabálvalusláhka) § 1-3a ja láhka vuođđuduvvon suoidnemánu 2.b. 1999 nr 63 divššohasvuoigatvuođaid birra (divššohasvuoigatvuođaláhka) § 5-1 guđat lađas. Rievdaduvvon juovlamánu 20.b. 2001 nr 1580, juovlamánu 19.b. 2002 nr 1714, guovvamánu 25.b. 2003 nr 232.

§ 1. (Láhkaásahusa sisdoallu)

Láhkaásahus addá lagat njuolggadusaid dáid birra:

a) dearvvašvuođabargiid duodaštangeatnegasvuođa, dan vuolde sisdoalu birra divššohasjournálain, čállima, divodeami, sihkkuma, vurkema, sirdima, journála beassanvejolašvuođa ja duššadeami birra, gč.

dearvvašvuođabargiidlága kapihttal 8,

b) doaimma ovddasvástáduš journálavuogádaga ásaheami ja lágideami ektui, gč.

spesialistadearvvašvuođabálvaluslága § 3-2, bátnedearvvašvuođabálvaluslága § 1-3a ja

gielddadearvvašvuođabálvaluslága §1-3a ja

c) vuoigatvuohta journála geahččat, gč. Divššohasvuoigatvuođalága § 5-1.

§ 2. (Apotehkaid spiehkastat)

Láhkaásahus ii gusto apotehkabargiide, geat addet dearvvašvuođaveahki.

§ 3. (Meroštallamat)

Dán láhkaásahusas oaivvilduvvo:

a) divššohasjournála/journála: čoahkki dahje čohkkejuvvon

čállojuvvon/logahallojuvvon

diedut divššohasa birra dearvvašvuođaveahki oktavuodas, gč.

dearvvašvuođabargiidlága § 40 vuosttas lađđasa,

b) dearvvašvuođaveahkki: dahku, man birra lea daddjojuvvon dearvvašvuođabargiidlága

§ 3 goalmát lađđasis ja divššohasvuoigatvuođalágas § 1-3 c bustáva vuolde,

c) dearvvašvuođabargit: bargit, geaid birra lea daddjon dearvvašvuođabargiidlágas § 1-3

a bustáva vuolde ja

d) divššohas: olbmot, geaid birra lea daddjon divššohasvuoigatvuođalágas § 39 nuppi

lađđasis.

§ 4. (Journálavuogádat)

Doaimmat, main addojuvvo dearvvašvuođaveahkki, galget ásahit divššohasjournálavuogádaga. Vuogádat galgá lágiduvvot nu ahte lea vejolaš čuovvut gáibádusaid, mat leat mearriduvvon lágas dahje maid lánka doarju, earret eará njuolggadusaid dáid birra:

a) journálageahččan, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 41 ja divššohasvuoigatvuođalága § 5-1,

b) beassanvejolašvuohta journálii ja olggosoažžut journála, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 25 ja § 45 oktan divššohasvuoigatvuođalágain § 5-3,

c) dieđihangeatnegasvuođat ja bajásčuvgeatnegasvuođat, gč. dearvvašvuođabargiidlága kapihttal 6 ja 7,

d) journála divodeapmi, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 39 nuppi lađđasa,

e) divodeapmi ja sihkkun, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 42, § 43 ja § 44 ja f) sihkkarastit buiga olbmuid journálageahččama vuostá, gč.

dearvvašvuođabargiidlága kapihttal 5, dan vuolde dohkálaš ráđjan, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 21.

§ 5. (Journála ásaheapmi ja lágideapmi)

Juohke divššohasa nammii galgá ráhkaduvvot journála. Váldonjuolggadussan galgá geavahuvvot čohkkejuvvon journála juohke ovtta divššohassii vaikko vel dearvvašvuođaveahki addet mángasat doaimma siskkabealde.

Váldonjuolggadusas, man mielde čohkkejuvvon journála galgá leat juohke divššohassii, sáhtá spiehkastit jus doaimma ovttagat sihke fágalaččat ja lágideami bokte čielgasit leat dego sierranas oassebálvalusat.

Dalle go ii leat lunddolaš geavahit čohkkejuvvon journála, sáhtá journála juogaduvvot váldojournálan ja lassijournálan. Váldojournálas galgá ovdanboahit ahte gávdno maiddáid lassijournála ja dat, makkár duođaštusaid dat sisdoallá.

Jus journála belohahkii čállojuvvo elektrovnnalaččat ja belohahkii bábirjournálan, galgá čielgasit ovdanboahit makkár duođaštusat čállojuvvojit elektrovnnalaš journálii ja makkár duođaštusat čállojuvvojit bábirjournálii.

§ 6. (Journálaovddasvástideaddji)

Dearvvašvuođaásahusain galgá čujuhuvvot okta olmmoš, geas galgá leat bajimus ovddasvástádus juohke journála ovddas, ja dan vuolde dahkat mearrádusa makkár dieđut galget čuožžut divššohasjournálas, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 39 nuppi lađđasa.

Dearvvašvuođaásahusain lea journálaovddasvástideaddji, gii goziha ahte journála ásahuvvo.

Journálas galgá ovdanboahit gii lea journálaovddasvástideaddji.

Journálaovddasvástideaddji ii sáhte mearridit ahte dieđut eai galgga čuožžut journálas jus dieđut leat mávssolaččat duođaštussan soahpameahttunvuhtii gaskal dearvvašvuođabargiid fágalaš gažaldagain, mat gusket dearvvašvuođaveahkkái mii addojuvvo divššohassii.

§ 7. (Journálačállima gáibádus)

Divššohasjournála galgá vuosttažettiin čállojuvvo dárogillii. Dánska- ja ruotagiella sáhtá geavahuvvot nu guhkás go lea dohkálaš. Sierralaš diliin sáhtá Stáhta dearvvašvuođageahčču addit lobi geavahit eará giela.

Journála galgá čállojuvvo dađistaga. Dađistagain áddejuvvo ahte journála čállojuvvo sivahis gaskkaldemiid haga dalá manŋa go dearvvašvuođaveahkki lea addojuvvon.

Merkesteamit galget beaiváduvvo ja vuolláičállojuvvo.

§ 8. (Journálasidoalu gáibádus)

Divššohasjournála galgá sisdoallat čuovvovaš dieđuid jus dat leat čuožžovaččat ja dárbbášlaččat:

a) Doarvái dieđut ahte sáhtá dovdat ja oktavuoda váldit divššohasain, earret eará divššohasa nama, čujuhusa, ássangiella, riegádusnummira, telefonnummira, siviila seađu ja ámmáha.

b) Dieđut gii lea divššohasa lagamus oapmahaš, gč.

divššohasvuoigatvuođalága §1-3, b bustáva ja psykihkalaš dearvvašvuođasuodjaluslága § 1-3, ja mo suinna sáhtá oktavuoda oazžut go lea dárbu.

c) Jus divššohasas ii leat miehtangelbbolašvuohta, galgá čállojuvvo gii miehtá divššohasa ovddas, gč. divššohasvuoigatvuođalága kapihtal 4.

d) Goas ja mo dearvvašvuođaveahkki lea addojuvvon, omd. dábálaš ráđđádallama oktavuodas, telefodnaoktavuoda bokte, buohccegalledeami dahje dearvvašvuođa-ásahusa orruma vuolde. Sisačálihan- ja olggosčálihanbeaivi.

e) Dearvvašvuođaveahki duogáš, dieđut divššohasa buohcanmuitalusa birra, ja dieđut divššu birra mii lea jođus. Válddahuš divššohasa dilálašvuođa birra, dán

vuolde dilli sisačáliheami ja olggosčáliheami vuolde.

f) Gaskaboddosaš váddogávnnahus, áicamat, gávdnamat, váddogávnnahus, meannudeapmi, dikšu ja eará čuovvuleapmi mii johtui biddjo ja dan bohtosat. Plána dahje šiehtadus viidáset čuovvuleami birra.

g) Dieđut mat leat namahuvvon § 6 njealját lađđasis.

h) Vihkkehallamat mat leat dagahan doaimbajuid mat spiehkastit gustojeaddji njuolggadusain.

i) Leatgo addojuvvon neavvagat ja dieđut divššohassii ja oapmahaččaide, ja dan váldosisdoallu, gč. divššohasvuoigatvuođalága § 3-2. Divššohasa vejolaš biehttaleapmi vuostávdit diehtujuhkima.

j) Jus divššohas lea miehtan dahje vuostálastán dárkilet namahuvvon dearvvašvuođaveahki. Divššohasa nana jáhkku dahje vuostemiella dearvvašvuođaveahkkái, gč. divššohasvuoigatvuođalága § 4-9. Divššohasa miehtama dahje biehttaleami mii guoská diehtujuhkimeannudeapmái. Divššohasa eará biehttaleamit, gáibádusat dahje eavttut.

k) Leatgo dahkkojuvvon gustojeaddji vuoigatvuođat nugo journála geahččan ja divvun ja sihkkun gáibádusat, daid boadus, biehttaleapmi go divššohas lea dovddusin ožžon váidalanvejolašvuođa, ja vejolaš guoddaleapmi dákkár áššis.

l) Dieđuid lonohallan eará dearvvašvuođabargiiguin, dieđiheami bohtosat, epikriisa, sisačálihangáibádusat, bohtosat tingojuvvon iskkademiin, duodaštusmárgosat ee.

m) Divššohasa fástadoavttir. Dearvvašvuođabargit geat leat gáibidan sisačáliheami dahje leat lágidan divššohasa.

n) Oktagaslaš plána spesialistadearvvašvuođabálvaluslága § 2-5, psykihkalaš dearvvašvuođalága § 4-1 dahje gielddadearvvašvuođabálvaluslága § 6-2a mielde.

o) Buozalmasvuođa dieđut ja duodaštusat

p) Cealkámušat divššohasaid birra, omd. áššedovdiid cealkámušat.

q) Leago bolesii dieđut addojuvvon, mánáidsuodjalusbálvalussii, sosiálabálvalussii ee., ja leago miehtan vižžojuvvon divššohasas dahje sus geas lea gelbbolašvuohta addit miehtama áššis. Galgá almmuhuvvot makkár dieđut leat addojuvvon.

r) Bággosisačáliheamit, eará bággogeavaheamit, duodalaš ja rievttálaš vuoddu bákkohemiide ja vejolaš dárkkistankommišuvnna mearrádus, gč. psykihkalaš dearvvašvuođasuodjaluslága.

s) Fágalaš sudjadeapmi daid háviid go doavttir lea dahkan biehttaleami apotehka generalaš vuoigatvuođa vuostá.

Bargodokumeanttat, divššohasa iešduodaštus, suojusgovat, video- ja jietnabádden jna. leat oaidnit dego oassi journálas dassáži go dieđut leat čállojuvvon dohkálaš vuogi mielde.

Eará dieđut go dat, mat leat namahuvvon vuosttas ja nuppi lađđasis, galget váldot journálie mielde nu guhkás go lea áigeguovdil ja dárbbalaš.

0 Rievdaduvvon lánkaásahusain juovlamánu 20.b. 2001 nr 1580 (fápmui biddjon odđajagemánu 1.b. 2002), guovvamánu 25.b. 2003 nr 232 (fápmui biddjon njukčamánu 3.b. 2003).

1 Lánkaásahus vuodđuduvvon cuoŋománu 18.b. 1997 nr 330 doarjaga birra gokčat goluid dehálaš dálkasiidda ja erenoamáš dálkkašlaš reaiduide § 7.

2 Lánka vuodđuduvvon geassemánu 2.b. 2000 nr 39 apotehka birra (apotehkalánka) § 6-6 nubbi lađas.

§ 9. (Epikriisa)

Go olggosčállojuvvo dearvvašvuođaásahusas galgá epikriisa (journáladieđuid čoahkkáigeassu) sáddejuvvo daid dearvvašvuođabargiide, geat dárbbášit dieđuid vai sáhttet addit divššohassii dohkálaš čuovvuleami.

Seammá gusto polikliinhkalaš divššus dahje spesialistadivššus.

Divššohassii berre addojuvvot vejolašvuohta bajásčuvget geasa epikriisa galgá sáddejuvvo. Jus eará ii leat bajásčuvgejuvvon dahje ovdanboade, sáddejuvvo epikriisa sisačáliheaddji/lágideaddji dearvvašvuođabargiide ja divššohasa fástadoaktárii.

Epikriisa galgá sáddejuvvo govtolaš áiggi sisa dan maŋŋá, go dearvvašvuođaveahki lea loahpahuuvvon.

§ 10. (Persovdnasuodjalus)

Duodaštusat galget meannuduvvot ovttavásttolaččat njuolggadusaiguin persovdnabajásčuvgehuslágas ja maid dat lánka doarju. Daid ráddjejuumiiguin mat čuvvot dearvvašvuođabargiidlágas § 21 ff, § 45 ja divššohasvuoigatvuođalága § 5-3 sáhttet dearvvašvuođabargit ja earát oažžut beassanvejolašvuođa divššohasjournálie.

§ 11. (Geahččan)

Divššohasas dahje su ovddasteaddjis, ja oapmahaččas lea vuoigatvuohta journála geahččat divššohasvuoigatvuođalága § 5-1 njuolggadusaid mielde, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 41.

Galgá lánččojuvvot sámegeiháliide, vierisgeiháliide ja doaimmahehttejuvvon olbmuide dilli nu ahte sáhttet geavahit geahččanvuoigatvuođa, gč. divššohasvuoigatvuođalága § 3-5.

§ 12. (Journála mánggus dahje nuppádas)

Go geahččanvuoigatvuohta dahkkojuvvo gustojeaddjin divššohaslága § 5-1' mielde, sáhtta mángosiid ovddas dahje nuppádasaid ovddas gáibidit mávssu. Máksu ii galgga leat eanetgo dat submi, mii vástida divššohasjournála nuppádasaid/mángosiid ovddas mat leat áiggis áigái gustojeaddjin priváhta vugiin doaimmi doaktáriidda ja priváhta vugiin doaimmi spesialisttaide vuodđuduvvon álbmotoadjolága § 5-4 oktavuodas doarjagiid birra gokčat goluid iskkadeapmái ja doavttirdikšui.

§ 13. (Ođasmahttin, divodeapmi ja sihkkun)

Dan maŋŋá go epikriisa lea čállojuvvon, sáhttet dat dušše rievdaduvvot divvun- ja sihkkunjuolggadusaid mielde mat čužžot dearvvašvuođabargiidlágas § 42:s, § 43:s ja § 44:s. Dearvvašvuođaásahusa journálaovddasvástideaddji sáhtta liikká rievdadit journála vaikko gustojit vuolláičállojuvvon journálamerkestemiide. Dákkár divodeapmi galgá dahkkojuvvo ovttrasáidid daid dearvvašvuođabargiiguin, geat leat čállán dieđuid jus ii leat čielgasit dárbbasmeahttun dahje geavatlaččat veadjemeahttun.

Dearvvašvuođaásahusas mearriduvvo divvun dahje sihkkun dearvvašvuođabargiidlága § 42, § 43 ja § 44 mielde journálaovddasvástideaddjis. Mearráduš galgá dahkkojuvvo gokko praktihkalaččat lea vejolaš ovttrasáidid daid dearvvašvuođabargiiguin, geat leat čállán dieđuid journálii.

Jus divvun- dahje sihkkungáibáduš biehttaluvvo, galgá divššohassii addojuvvo diehtu váidalanvejolašvuođa birra, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 42 goalmmát lađas, § 43 goalmmát lađas ja § 44 nubbi dajus.

§ 14 (Vurken- ja vurkenáigegáibádusat)

Divššohasjournálat galget rájaduvvot nu ahte dat eai vaháguva dahje billašuva, ja nu ahte buiga olbmot eai fáhte daid.

Journálat galget rájaduvvot dassáži go dearvvašvuođaveahki hámi ektui ii oro leame šat daidda dárbu. Jus epikriisa das maŋŋá ii galgga rájaduvvot arkiivalága mielde dahje eará lágaid mielde, galgá dalle duššaduvvot, gč. persovdnabajásčuvgenlága § 28. Eretaddin dahje eretráđjan nugo namahuvvon goalmmát ja njealját lađđasis ii berre dahkkojuvvo ovdalgo 10 jagi leat vássán dan rájes, go maŋimus lea čállojuvvon journálii.

Journálat almmolaš doaimmas bohtet almmolaš arkiivvaid arkiivalága mearrádusaid vuollái ja maid dat lánka doarju, dán vuolde mearrádusat rájadeami, hilguma, ja buktima birra stáhtalaš, fylkkagielddalaš dahje gielddalaš arkiivaráđjui.

Journálat priváhta doaimmas sáhttet buktojuvvo almmolaš arkiivaráđjui dahje ráddjot eará ráđjanásahussii.

§ 15. (Journála sirdin, doaimma loahpaheapmi jna.)

Go divššohas molsu fástadoaktára, sáhtta son gáibidit ahte divššohasjournála galgá sirdojuvvo ođđa fástadoaktárii. Seammá gusto go molsu eará dearvvašvuođabargiid.

Dearvvašvuođastašuvvna journála sirdojuvvo skuvladearvvašvuođabálvalussii go mánná álgá skuvlii jus son, geas lea váhnenovddasvástáduš, ii dan vuostálastte. Seammá gusto jus mánná molsu skuvlla.

Doaimma nubbáiefvrrideami dahje heaittiheami vuold, sáhtta doaimma jodiiheapmi mearridit, ahte divššohasjournálat galget fievrriduvvot eará doibmii. Juohke ovttaskas divššohas sáhtta vuostálastit dákkár sirdima dahje gáibidit iežas journála sirdojuvvo eará dihto dearvvašvuođabargiide dahje eará dihto doibmii. Jus lea geavatlaččat vejolaš, galget divššohasat dahkkot dovddusin vuoigatvuođaideasetguin nuppi lađđasa mielde.

Jus doaimma nubbáiefvrrideami dahje heaittiheami oktavuodas ii leat áigeguovdil sirdit divššohasjournálaid dihto dearvvašvuođabargiide dahje dihto doibmii, ja doaimma ieš ii sáhte dain vára váldit, sáhttet dalle buktojuvvo almmolaš arkiivaráđjui, eará ráđjoásahussii dahje lágidit daid fylkkamánii. Journálat sáhttet lágiduvvo fylkkamánne ráđjui 10 jahká, journálat sáhttet das maŋŋá duššaduvvot ovttrasáidid Riikkaarkivárain dahje lágiduvvo almmolaš arkiivaráđjui.

Almmolaš doaimmaid journálaide gustojit arkiivasirdinnjuolggadusat ja arkiiva eretaddima birra mat čužžot arkiivalánkaásahusas § 3-22, § 3-23 ja § 5-3.

Rievdaduvvon lánkaásahusas juovlamánu 19.b. 2002 nr 1714 (fápmui biddjon ođđajagimánu 1.b. 2003).

§ 16. (Duššadeapmi jna.)

Journáladieđuid duššadeapmi ja EDB-reaidduid molsun galgá čađahuvvot nu ahte divššohasdieđut eai šatta buiga olbmuid gihtii

§ 17. (Fápmui bohtin)

Lánkaásahus biddjo fápmui ođđajagimánu 1.b. 2001.

Divššohasjournála lánkaásahusa mearkkašumit

1. paragrafii:

Láhkaásahus addá mángga áššis dárkilit njuolggadusaid go láhka, ja maiddá lea deavdda láchkii muhtun sajiin, maidda lágas eai leat sierra njuolggadusat, muhto dušše láchkavuodđudus departementii addit láchkaásahusa. Muhtun láchkaásahusa mearrádusain lea unnán iešheanálaš mávssolašvuohta, muhto čujuha eará áigeovuodilis njuolggadusčoahkkái, ja lea váldojuvvon mielde ollislaš oainnu geažil.

2. paragrafii:

Dearvvašvuođabargiid meroštallan dearvvašvuođabargiidlága § 3 vuosttas lađas nr 2 fátmasta dearvvašvuođabálvalusa dahje apotehka bargiid, geat addet dearvvašvuođaveahki. Nu guhkás go apotehkabargit dán mielde rehkenastojuvvojit dearvvašvuođabargin, lea sis vuosttažettiin geatnegasvuohta čállit journála dearvvašvuođabargiidlága § 39 vuosttas lađđasa mielde.

Dearvvašvuođaveahkki, maid apotehka addá oassin apotehkadoalus, lea buohkanassii earalágan go dat dearvvašvuođaveahkki, maid addet dearvvašvuođaásahusain dahje maid almmolaš dohkkehuvvon dearvvašvuođabargit addet, geat jodihit iežaset doaimma.

Dearvvašvuođaveahkki, maid apotehkat addet, bohtá vuosttažettiin leat bagadeapmi mo dálkasiid galgá geavahit, eanaš anonyma kundariidda. Dán láchkaásahusa njuolggadusat eai heive dákkár dearvvašvuođaveahkkái. Apotehkabargit čuldojuvvojit danin dán láchkaásahusa doaibmasuorggis.

3. paragrafii:

A-bustávvi:

Doaba "divššohasjournála" fátmasta buot journálaid, mat čállojuvvojit buotlágan doaimmain main addojuvvo dearvvašvuođaveahkki (earret apotehkaid, gč. § 2). Ovdamearkka dihtii skuvladearvvašvuođabálvalusas ja fitnodatdearvvašvuođabálvalusas eai leat dearvvašvuođavuostávdáidn dábálaččat dearvvašvuođagivssit, ii leat buozalmasvuohta eaige váttut. Sii leat liikká divššohasat láchkaásahusa ja divššohasvuoigatvuođa áddejumis, gč.

meroštallama d bustáva vuolde. Láchkaásahusas geavahuvvo dávjá oanehis hápmi "journála" "divššohasjournála" sajis.

Journála sisdoallá dearvvašvuođabargiid merkestemiid iešguđetlágan dearvvašvuođaveahki oktavuodas, muhto sáhtta maiddá sisdoallat earalágan duodaštusaid, nugo ee. røntgengovaid, eará govaid ja iskkusbohtosiid. § 8:s ovdanbohtet ollu daid dieđuin mat bohtet leat oassin journálas jus lea áigeovuodil gullelaš divššohasa ektui.

Divššohashálddahaslaš vuogádagat, maid ollu dearvvašvuođaásahusat geavahit doaimmainaset, eai boade doahpaga "journála" vuollái, mat leat čohkkejuvvon dieđut ovttaskas divššohasa birra. Geahča muđui mearkkašumiid § 10:i.

B-bustávvi:

Doaba "dearvvašvuođaveahkki" meroštallojuvvo čujuhemiin dearvvašvuođabargiidláchkii ja divššohasvuoigatvuođaláchkii gos doaba lea meroštallojuvvon. Divššohasdearvvašvuođalága § 1-3 c bustávas lea "dearvvašvuođaveahkki" meroštallojuvvon "doaibman main leat eastadeaddji, diagnostalaš, dikšu, dearvvašvuođagáhtten, veajuiduhtten dahje dikšu ja fuolahanulbmilat ja maid dearvvašvuođabargit addet". Meroštallan dearvvašvuođalága § 3 goalmát lađđasis lea hui ovttalágan, muhto das eai namahuvvo dikšun- ja fuolahanulbmilat. Lea čielggas ahte doaba maiddá dearvvašvuođabargiidlágas galgá fátmastit divššu ja fuolaheami. Nu galgá maiddá áddejuvvot dán láchkaásahusas.

C-bustávvi:

Doaba "dearvvašvuođabargit" meroštallojuvvo čujuhemiin dearvvašvuođabargiidlága § 3:i vuosttas lađđasii. Nugo dás ovdanbohtá eai leat dearvvašvuođabargit dušše bargit, geain lea almmolaš dohkkeheapmi dahje liseansa dearvvašvuođabargin, muhto maiddá eará bargit dearvvašvuođabálvalusas dahje apotehkas geat doaimmahit bargguid nugo namahuvvon meroštallamis "dearvvašvuođaveahkki", gč. b bustáva ja dan mearkkašumiid. Dasa lassin rehkenastojuvvojit dearvvašvuođabargin oahppit ja studeanttat, geat dearvvašvuođafágalaš oahpahusa oktavuodas doaimmahit dákkár bargguid. Muđui leat apotehkabargit čuldojuvvon láchkaásahusa doaibmasuorggis, gč. § 2 ja dan mearkkašumiid.

D-bustávvi:

Doaba "divššohas" meroštallojuvvo láchkaásahusas čujuhemiin divššohasvuoigatvuođalága § 1-3:i a bustávvi, mas divššohas meroštallojuvvo "olmmošin gii dieđiha iežas dearvvašvuođabálvalussii ja bivdá dearvvašvuođaveahki, dahje maid dearvvašvuođabálvalus addá dahje fállá dearvvašvuođaveahki juohke oktagaslaš hávvái.", ja dan lági mielde fátmasta ollu olbmuid, geat eai leat buohcamin ja geain eai leat váttut, muhto

ovdamearkka dihtii vuostávdet dearvvašvuodaveahki eastadeami dihtii.

E-bustávvii:

Doaba "journálaovddasvástideaddji" ii leat geavahuvvon dearvvašvuodabargiidlágas iige divššohasvuoigatvuođalágas. Doahpagiin oaivvilduvvo olmmoš, gii dearvvašvuodabargiidlága § 39 nuppi lađđasa mielde čujuhuvvo leat journála ovddasvástideaddjin. Gáibáduš journálaovddasvástideaddji čujuhemiin ii gusto buot doaimmaide, main addojuvvo dearvvašvuodaveahkki, muhto dušše dearvvašvuodaásahuside. Čujuhuvvo lánkaásahusa § 6:i dás journálaovddasvástideaddji birra, ja dan mearkkašumiide mii čilge mii lea dearvvašvuodaásahus.

4. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Dearvvašvuodaveahkkedoaimmas galgá leat journálavuogádat, mii mearkkaša vuogádaga divššohasjournálaid čállima ja vurdema várás, beroškeahhtá das, čállogo journála elektrovnnalaččat vai báhpárii, vaikke vel vuogádataspeakta dáidá leat čielgaset elektrovnnalaš journálavuogádagaid geavaheami oktavuodas.

Lánkaásahus ii bija doaimma guđege oassái ovddasvástádusa ásahtit journálavuogádaga. Dattetge lea doaimma eaiggádis ja jođihangottis bajimuš ovddasvástádus ásahtit journálavuogádaga, mii ollašuhtá gáibádušaid. Dearvvašvuodaregisttarlága (miessemánu 18. b. 2001 lága nr 24 dearvvašvuodaregistarid ja dearvvašvuodadieđuid giedahallama birra) 6. § nuppi lađđasis čuovvu, ahte dieđuid diehtogiedahallama ovddasvástideaddjin leat guovlluguovdasaš dearvvašvuodadoaimmat ja dearvvašvuodadoaimma, gielda ja eará almmolaš dahje priváhta doaimma, mii váldá atnui dearvvašvuodaregistarid dikšunulbmiliin.

Journálavuogádaga galgá dábálaččat olles doimma geavahit oktasaččat, ja mángga oktavuodas galget ollu dearvvašvuodabargit iešguđet fidnojoavkkuiin dan geavahit. Dearvvašvuodabargiin lea iešheanalisa ovddasvástádus čállit journálaid lágaid ja lánkaásahusaid gáibádušaid mielde, muhto doaimmas dat lea ovddasvástádus lánčit dilálašvuodaid dasa. Dán oktavuodas čujuhuvvo spesialistadearvvašvuodabálvaluslága § 3-2 vuosttas lađđasii, man olis lága mielde dearvvašvuodaásahus galgá bearráigeahččat ahte ásahtit journála- ja diehtujuohkinvuogádagat leat dohkálaččat, ja gieldadearvvašvuodabálvalus lága paragrafii 1-3a ja bátnedearvvašvuodabálvaluslága paragrafii 1-3a maid olis namalassii gielda ja fylkkagiielda galget plánat, lágidit ja lánčit dilálašvuodaid nu ahte (fylkka-)gielda, (bátne-)dearvvašvuodabálvalus ja dearvvašvuodabargit sáhttet ollašuhtit gáibádušaid, mat leat mearriduvvon lágas dahje lága dahje lánkaásahusa olis.

Journálavuogádat fertte dagahit vejolažžan ollašuhtit dearvvašvuodabargiidlága, divššohasvuoigatvuođalága, dearvvašvuodaregisttarlága ja eará áššáigullelaš lágaid ja lánkaásahusaid, ovdamearkka dihtii arkiivalága (geahča dán lánkaásahusa § 14 ja dan mearkkašumiid) mearridan gáibádušaid ja gáibádušaid, mat leat mearriduvvon dáid lágaid ja lánkaásahusaid olis. Dakkár doaimmat, main mánggas čállet dieđuid journálaide, berrejit ráhkadit siskkáldas hámadatnjuolggadusaid journálaid várás ja njuolggadusaid, mo giedahallat journálaid.

Dearvvašvuodaregisttarlánka lea sierralánka heaggadieđuidlága (cuoŋománu 14. b. 2000 lánka nr 31 heaggadieđuid giedahallama birra) ektui.

Heaggadieđuidlánka oktan ásahtit ollista dearvvašvuodaregisttarlága., gč. Dearvvašvuodaregisttarlága 36. §.

Dearvvašvuodaregisttarlánka gusto daidda dearvvašvuodahálddaha dearvvašvuodadieđuid giedahallamiidda ja dan dearvvašvuodabálvalussii, mii ollásit dahje osohakkii dahkkojuvvon elektrovnnalaš veahkkeneavvuiguin, ja eará dearvvašvuodadieđuid giedahallamiidda go dat lea oassin dahje galget leat oassin dearvvašvuodaregistarid. Dearvvašvuodaregisttarlága mielde leat doaimma divššohasjournálat ásahtit ovddasvástideaddji dearvvašvuodadieđuid giedahallama

Dearvvašvuodaregisttarlágas geavahuvvojit doahpagat dikšu ja diehtogiedahallanovddasvástideaddji dearvvašvuodadieđuid giedahallama oktavuodas. Doaimmalohpi Datatilsynet bealis ii gáibiduvvo, go galgá giedahallat divššohas-/áššehasdieđuid dearvvašvuodaregisttarlága 6. § olis, muhto journálavuogádaga diehtogiedahallanovddasvástideaddjis lea dieđihangeatnegasvuohta Datatilsynet:ii, gč. dearvvašvuodaregisttarlága 29. § ja 30. §.

Gonagas sáhtá dearvvašvuodaregisttarlága 16. § nuppi lađđasa olis addit lánkaásahusa sihkarvuoda birra dearvvašvuodadieđuid giedahallama oktavuodas. Das sáhttet biddjot dárkilet gáibádušat elektrovnnalaš vuolláičállagii, gulahallamii ja guhkesáiggi vurdemii, prográmmagálvvuid dohkkeheapmái (autorisašuvdnii) ja standárddaid geavaheapmái, luohkkájuohkovuogádagaide ja kodačokkálagaide, ja vel guđe riikkagotti dahje riikkaidgaskasaš standárdavuogádagaid galgá geavahit. Gonagas sáhtá viidáseappot

dearvvašvuodabargiidlága 46. § nuppi lađđasa olis mearridit lálhkaásahusa oktan dárkilet mearrádusaiguin mo geavahit elektrovnnalaš journála, ja das maiddái bidjat gáibádusaid oahpahussii ja doaibmajuiide, mat galget sihkkarastit ahte buiga olbmot eai oaččo dieđuid journála birra eaige beasa daid lusa. Ii leat vel mearriduvvon lálhkaásahus dáid mearrádusaid olis.

Diehtujoehkinsihkarvuodanjuolggadusat heaggadieđuidlálhkaásahusa 2. kapihtal gusto dearvvašvuodadieđuid giedahallamii, dassázii go vejolaččat eará mearriduvvo erenoamážit lálhkaásahusas dearvvašvuodaregisttarlága olis.

Sosiála- ja dearvvašvuodadirektoráhta addá muhtun rávvagiid johtočállagis IS-1/2000 Grunnleggende standard for elektronisk pasientjournal. Johtočála máinnaša bagadeaddji standárdda elektrovnnalaš divššohasjournálaid várás, maid Kompetansesenteret for IT i helsevesenet AS (KITH) gárvvistii ja almmuhii geasset 2001. Standárdda namma lea

"Elektronisk pasientjournal standard, Arkitektur, arkivering og tilgangsstyring" ja lea almmuhuvvon KITHa interneahhtasiiddu:

<http://www.kith.no>. Standárddas árvaluvvo dahje čilgejuvvo, mo elektrovnnalaš divššohasjournálavuogádagaid sáhtttá cegget, ja mo dearvvašvuodabargiidlága, spesialistadearvvašvuodabálvaluslága ja dearvvašvuodaregisttarlága gáibádusaid ja gáibádusaid daid lágaid olis sáhtttá áimmahuššat.

Elektrovnnalaš divššohasjournála ja elektrovnnalaš journálavuogádaga oktavuodas sáhtttá sirret teknihkalaš standárddaid ja sisdoallostandárddaid.

Teknikkalaš standárddat leat ovdamearkka dihtii IKT-vuogádagaid (IKT=informašuvdna- ja kommunikašuvdnateknologiija) ovttasdoaimaneaktu našuvnnalaš dearvvašvuodafierpmádagas. Standárdiserenbargu dahkkojuvvo sihke riikkaidgaskasaččat ja našuvnnalaččat, ja IKT ovdána johtilit.

Kodačoakkáldagat ja klassifikašuvnnat leat sisdoallostandárddaid ovdamearkkat. Klassifikašuvnnat leat muhtun muddui viehka viiddes standárddat, mat rivdet áiggi mielde, ja leage deatalaš ahte gustojeaddji veršuvnnat leat dábuhahttit seammás go ferte áimmahuššat buot ovdeš kodačoakkáldat- ja klassifikašuvdnaveršuvnnaid, mat leat geavahuvvon journálain. Riikkaidgaskasaš dihtosivaid klassifikašuvnnaid (ICD) rievdan ii galgga ovdamearkka dihtii sáhttit dagahit ahte registrerejuvvon dihtosivvakodaid mearkkašupmi rievdaduvvo elektrovnnalaš journálain.

Go geavaha dušše elektrovnnalaš journálad, almmá "bábir-backup" haga, de stuorru raššivuohhta ja gáibida buriid dagaldumiid jna. vai eastada massima ja dábuhahttima. Doaimmat, main geavahuvvojit dušše elektrovnnalaš journálat, fertejit ráhkadit dagaldumiid ja njuolggadusaid dan várás. Departemeanta áigu árvoštallat addit dárkilet njuolggadusaid dahje lálhkaásahusa bokte mearridit gáibádusaid, mo dáid beliid berre dahje galgá áimmahuššat.

Elektrovnnalaš journálavuogádagaid geavahettiin sáhtttá muhtumin šaddat dárbu ráhkadit sihkarvuodamánngosa elektrovnnalaš journálas. Journálas sáhttet leat dahkkon divvumat ja sihkkumat manjá go sihkarvuodamánnggus ráhkaduvvui. Ferte ásahtit dagaldumiid, mat sihkkarastet ahte dakkár diliin dahkkojuvvojit divvumat/sihkkumat ođđasit ásahevvon journálas vai dat dollojuvvo áiggis massojuvvon journála ektui.

Geahča 17. § mearkkašumiid muhtun vejolaš gaskadili váttisvuodaid čovdosiidda elektrovnnalaš divššohasvuogádagaid oktavuodas dán lálhkaásahusa ektui.

5. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Juohke dearvvašvuodaveahki oažžu divššohasa nammii galgá ásahevvonot journála.

Váldonjuolggadusa mielde galgá geavahit ovtta divššohasjournála juohke divššohasa nammii doaimmas, vaikke vel ollu sierranas dearvvašvuodabargit addet veahki ja sis lea mánngasis journálačállingeatnegasvuohhta. Buot doaimma dearvvašvuodabargiid journálamerkesteamit ja eará journálaávdnasat čohkkejuvvojit ovtta journálie juohke divššohasa nammii, maiddái dalle go doaibma lea juhkkjuvvon mánngan ossodahkan. Váldonjuolggadusas leat muhtun spiehkastagat, gč. nuppi lađđasa.

Čohkkejuvvon divššohasjournála geavahepmi sáhtttá stuorra doaimmain buktit hástalusaid ollašuhttit jávohisvuodageatnegasvuoda ja daid ektui, geaidda galget journáladieđut leat rahpasat. Buot journáladieđut eai galgga leat rahpasat buohkaide, geat geavahit journála, muđui go divššohas lea miehtan dasa. Jávohisvuodavuloš dieđuid galget dearvvašvuodabargit sáhttit lonohallat dušše go lea dárbu vai sáhtttá addit dohkálaš dearvvašvuodaveahki, dahje jus lea eará lágalaš vuodđu addit dakkár dieđuid, gč. dearvvašvuodabargiidlága 5. kapihttala.

Nuppi lađđasii:

Go ovdamearkka dihtii buohcciidviesus leat sihke somáhtalaš ja psykiátralaš ossodagat, de sáhtttá leat áigequovdil spiehkastit dan váldonjuolggadusas, man mielde galgá leat okta čohkkejuvvon divššohasjournála. Dakkár oktavuodain sáhtttá sihke geavatraš ja persovdnasuođjalusdeasttaid geažil leat vuogas geavahit sirrejuvvon journálad. Lunddolaš lea ahte doaimma jođihangoddi vejolaččat mearrida ásahtit sirrejuvvon journálad.

Goalmmát lađđasii:

Mearrádus čujuha dasa ahte geavatláš sivaidd geažil sáhttá juohkit journála. Das ii leat sáhka juohkimis iešguđet journálačáli olbmuid ektui, muhto čielga geavatláš juohkin go journála lea sturron ja stáippasman. Áigegeuvdilis áššái dárbbasmeahttun ávdnasiid sáhttá bidjat lassijournálie, mii ii leat váldojournála miellodus. Dat sáhttet ovdamearkka dihtii leat iskkusvástádusat ja suojusgovat jed. ovddeš dearvvašvuodadili, buohcuvuoda dahje váttuid oktavuodas, mat eai leat nu deatalaččat dan dearvvašvuodaveahkkái, maid áššehas dalle oažžu. Dattetge ferte boahtit ovdan ahte leat dieđut lassijournálas ja dat makkár journálaávnas lea, vai sáhttá árvvoštallat lea go dárbu daidda ja dasto váldit daid ovdan. Muhtun dearvvašvuodaásahusat geavahit dakkár bargovuogi doahpagiiguin A- journála ja B- journála.

Njealját lađđasii:

Dearvvašvuodabargit, geat čállet elektrovnnalaš journálaidd, sáhttet dárbbasit vurket ovdamearkka dihtii epikriissaid ja eará vuostáiváldojuvvon dokumeanttaid nuppiid dearvvašvuodabargiiguin ja maiddái fotografiijaid, suojusgovaid jna. bábirálgan journálie, jus ávdnasat eai skánnejuvvo elektrovnnalaš journálie dahje vuostáiváldojuvvo elektrovnnalaččat nu ahte daid sáhttá vurket elektrovnnalaš journálie. Seamma láhkai go váldojournála ja lassijournála geavaheami oktavuodas goalmmát lađđasa mielde ferte boahtit čielgasit ovdan gávdno go elektrovnnalaš ja báhpárlálgan journála ja makkár dieđut leat dain.

6. paragrafii:

Dearvvašvuodabargiidlága § 39 nuppi lađđasa mielde galgá dearvvašvuodaásahusain nammaduvvot olmmoš, geas galgá leat bajimuš ovddasvástádus iešguđet journálas, ja gii galgá árvvoštallat guđe dieđut galget leat journálas. Gáibádus nammadit journálaovddasvástideaddji ii gusto juohke doibmii, mas addo dearvvašvuodaveahkki, muhto dušše dearvvašvuodaásahusaide. Dearvvašvuodabargiidlága § 3 njealját lađđasis mearriduvvo dearvvašvuodaásahus dakkár áshussan, masa spesialistadearvvašvuodaláhka dahje gielladearvvašvuodabálvalusláhka gustojit. Dearvvašvuodaásahusaid mihtilmas ovdamearkan leat buohcciidviesut, buohccidsiidat, veajuidahhtinásahusat ja poliklinihkat. Dakkár momeanttat go doaimma sturrodad, addet go mángga dearvvašvuodabargiidjoavkku veahki ja fállujuvvo go divššohasaide birrajándorrun váikkuhit árvvoštallama adno go doaimma áshussan. Ii miikkege hehte nammadeames journálaovddasvástideaddji maiddái dakkár doaimmain, mat eai adno dearvvašvuodaásahussan lága olis, go doaimma jodiheapmi atná dan ulbmillažžan.

Dearvvašvuodabargiidláhka ii mearrit, gii galgá leat dahje sáhttá leat journálaovddasvástideaddji. Iešalddes sáhttá nammadit journálaovddasvástideaddji vaikke guđe dearvvašvuodabargiidjoavkkus, muhto geavadis lea ráddjejuvvon joavku, mii ulbmillaččat sáhttá áimmahuššat dán oktiordnenovddasvástádusa. Válljedettiin journálaovddasvástideaddji berre árvvoštallat su fágagealbbu, gč. dearvvašvuodabargiidlága § 4 dohkálašvuodaevttu, áshusdoaimma lágideami ja oktilisvuoda divššohasa ektui.

Sáhttá leat ulbmillaš, ahte seamma olmmoš áimmahuššá mángga dain doaimmain dahje rollain, maidda dearvvašvuodalálgat čujuhit, vai journálaovddasvástideaddji lea seamma olmmoš, geas lea okta dahje eanet dain eará doaimmain. Njuolggadusat divššohasovddasvástideaddji doaktára birra (muhtumin psykologa) leat mearriduvvon juovlamánu 1. b. 2000 láhkaásahusas nr 1218 divššohasovddasvástideaddji doaktára jed. birra spesialistadearvvašvuodabálvaluslága § 3-7 olis. Eará dearvvašvuodabargiidjoavkkuid várás eai leat addon njuolggadusat vástideaddji ortnegiid birra. Dearvvašvuodabargiidlága § 4 goalmmát lađđasis čuovvu, ahte doavttir ja bátnedoavttir galgaba ovttas eará bargiiguin mearridit namalassii medisiinnalaš ja odontologalaš áššiin ovttaskas áššehasa iskkadeami ja divššodeami oktavuodas. Medisiidna-/odontologijafágalaš ovddasvástádusa ii áimmahuša okta nammaduvvon doavttir/bátnedoavttir, muhto ovddasvástádus sáhttá gullat mángga doaktárie/bátnedoaktárie ovttaskas divššohasa ektui. Go divššohas lea sisačálijuvvon buohcciidviesui, de lea dattetge ovtta doaktáris váldoovddasvástádus čielggadeamis ja dikšumis. Viidáseappot mearrida dearvvašvuodabargiidlága § 10 vuosttas lađđasa nubbi dajus dearvvašvuodaásahusaid birra ahte dieđuid divššohassii ja oapmahaččaide divššohasvuogatvuodalága olis galgá son addit, gean áshus nammada. Eai leat addojuvvon dárkilet njuolggadusat dan birra, gii galgá nammaduvvot diehtujuohkinovddasvástideaddjin. Dávjá lea lunddolaš, ahte doaktáris lea journálaovddasvástádusrolla seammas go lea okta dahje eanet dain eará namuhuvvon doaimmain. Heaggasuodjalusdeasttat sáhttet maiddái leat ággan dasa ahte doaimmat eai juogaduvvo menddo ollugiidda, ja erenoamážit olbmuide geat eará sivaidd geažil eai dárbbas journáladieđuid, gč. jávohisvuodageatnegasvuohka, mii iešalddes maiddái geatnegahttá seamma

ásahusa earáge dearvvašvuodabargiid.

Journálaovddasvástideaddjis lea ovddasvástádus das ahte journála ásahuvvo ja ahte dat čállojuvvo ja giedahallojuvvo lágaid ja lánkaásahusaid gáibádusaid mielde. Journálaovddasvástideaddjai lea biddjon ovddasvástádus árvvoštallat, guđe dieđut galget leat journálas. Go mánggas galget čállit seamma journálii, de sáhtta leat dárbu struktureret ja oktiordnet journáladieđuid. Journála strukturerenovddasvástádus mearkkaša, ahte journála galgá lágiduvvot nu ahte doaimá bargoneavvun áigumušaid mielde ja duođaštussan dasa ahte juohke dearvvašvuodabargi lea bargan dohkálašvuoda eavttu ja eará geatnegasvuodamearrádusaid mielde. Dárbbaslaš journáladieđut fertelit dahkkojuvvot álkit olahattn sutnje, gii galgá geavahit dieđuid vuodđun mearrádusaide divššohasaid iskkademiid, dihtosivaid, dikšuma ja eará čuovvleami oktavuodas. Journálaovddasvástideaddji sáhtta dán vuodul mearridit, ahte eahpečuožžovašvuoda dahje duppalčállima geažil galget dieđut sihkkujuvvot ja sisdoallu redigerejuvvot. Journálaovddasvástideaddji galgá vejolaččat ráđđadallat dieđuid čáliin ovdalگو dieđut sihkkujuvvojit muđui go lea eahpitkeahttá dárbbasmeahttn, gč. dán lánkaásahusa § 13 vuosttas lađđasa. Ferte čájehit várrugasvuoda go lea sáhka sihkkumis dakkár dieđuid, maid dearvvašvuodabargit oaivildit mávssolažžan duođaštit sin mearrádusaid ja daguid dohkálašvuoda. Viidáseappot sáhttet nággodieđut divššu birra jna. leat deatalaččat manjit áiggi dikšuma oktavuodas ja vejolaččat bearráigeahččoáššis dahje buhtadusáššis. Journálaovddasvástideaddji ii sáhte mearridit ahte dakkár dieđut eai galgga leat journálas, gč. njealját lađđasa.

Journálaovddasvástádus mearkkaša maiddái árvvoštallat divvungáibádusaid ja sihkkumiid journálas, gč. dearvvašvuodabargiidlága § 42 - § 44 ja dán lánkaásahusa § 13, árvvoštallat journálas geahččan- ja gáibádusaid, ja vel bearráigeahččat ahte journála loahpahuvo dohkálaččat.

Go journálaovddasvástádus sirdojuvvo olbmoss nubbái, ovdamearkka dihtii áššehasa sirdima oktavuoda ossodagas nubbái, dahje go journálaovddasvástideaddji heaitá, de ferte boahtit ovdan journálas, guđe beaivvi rájes journálaovddasvástádus sirdojuvvui.

7. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Váldonjuolggadus lea ahte divššohasjournálat galget čállojuvvot dárogillii. Dieđusge sáhtta geavahit juogo odđadárogiela dahje girjegiela. Ferte bidjat eaktun, ahte olgoriikka dearvvašvuodabargit, geat addet dearvvašvuodaveahki Norggas iešheanalaččat, leat geatnegahttojuvvo čállit journála, hálldašit dárogiela dan muddui ahte sáhttet maiddái čállit journála dárogillii. Deatalaš lea ahte čállojuvvojit dakkár gillii, maid buot journálas geavaheaddji dearvvašvuodabargit áddejit. Dearvvašvuodabargiidlága § 40 vuosttas lađđasa nuppi dadjosa mielde galgá leat álki eará gelbbolaš dearvvašvuodabargiide áddet journála. Sajáiduvvan fágadoahpágiid sáhtta dieđusge geavahit.

Eatnašat áddejit dánskkagiela ja ruotagiela muhtun muddui, ja dáidda gielaide sáhtta čállit journálas dan muddui go lea dohkálaš. Erenoamáš sániid ja doahpágiid, mat mearkkašahhti lágiin sierranit vástideaddji dárogiel doahpágiin, berre garvit, čilget dahje jorgalit vai garvá boasttuáddejumi dahje eahpesihkarvuoda.

Eará gielaide sáhtta dušše geavahit go Statens helsetilsyn addá lobi. Dakkár lobi galgá addit dušše erenoamáš diliin. Ovdamearkan sáhtta leat olgoriikka bátnedoavttir, gii dušše dikšu iežas riikka ambassádabargiid. Dalle lea vuogas, ahte son sáhtta čállit journálas iežas ruovtturiikka gillii. Árvvoštaladettiin galgá go addit lobi lea dattetge gažaldat das, makkár gielas lea sáhka, go journálačállin vierisgielaide sáhtta dagahit váttisin bearráigeahču. Eará ágga sáhtta leat dat duođavuohki ahte doaimmaid journálas sáhttet leat mearkkašahhti lágiin mávssolaččat, jus divššohasas maiddái šaddá oktavuoha dabálaš norgalaš dearvvašvuodabálvalusain.

Sámegiela geavaheami oktavuodas leat sierra njuolggadusat sámegiela hálldašanguovllus, masa gullet Kárášjoga, Guovdageainnu, Unjárgga, Porsáŋggu, Deanu ja Gáivuona gielddat, gč. Sámelága (geassemánu 12. b. 1987 lánka Sámekki ja eará sámi riektedilliid birra) kapihtal 3. § 3-5 mielde lea sus, gii hállda geavahit sámegiela áimmahuššat beroštumiid namahuvvo hálldašanguovllu báikkálaš ja guovlulaš almmolaš dearvvašvuoda- ja sosiálaásahusaid ektui, vuoigatvuoha bálvaluvvot sámegillii. Dattetge galgá journála čállojuvvot dárogillii. Ii sáhte sámegillii čállit journála muđui go Statens helsetilsyn addá sierra lobi vuosttas lađđasa goalmát dadjosa olis. Sámegiela geavaheami journálas sáhtta dagahit stuorra váttisvuodaid ovttasbargu ektui seamma doaimma bargiiguin, geat eai hálldaš sámegiela, ja jus dárbbasuvvojit journáladieđut go divššohas oážžu dearvvašvuodaveahki eará sajiin, ovdamearkka dihtii eará dearvvašvuodaásahussii sisačáliheami oktavuodas. Dattetge ferte lágiduvvot nu, ahte sámegielagat galget beassat geahčadit journálas vaikke vel eai áddege dárogiela, gč. § 11 nuppi lađđasa.

Nuppi lađđasii:

Dat gáibádus ahte journála galgá čállit dadistaga, čatnasa dohkálašvuodagáibádussii. Muhtumin lea deatalaš čállit journála dalán vai eará dearvvašvuodabargit sáhttet joatkit veahkeheamiin. Eará háviid ii leat hoahpu journálačállimiin, muhto sáhttá vuordit dainna go ferte vuoruhit dikšuma. Dattetge ii galgga mañidit journálačállima dárbbasmeahttumit, iige goassige nu guhká ahte šaddá dohkkeameahttun divššu ektui dahje divššohasa eará čuovvuleami ektui, dahje iešalddis duođašusovddasvástádusa ektui.

Goalmmát ladđasii:

Journálamerkesteamis galgá boahit ovdan goas deavvasvuodaveahkki lea addojuvvon (gč. § 8 d bustáva), muhto maiddá goas dat lea čállojuvvon dahje loahpalaččat dohkkehuvvon.

Jus journáladuođaštus čállojuvvo sánuheami mielde dahje čállojuvvo buhtisin árvalusa mielde, de galgá dat dearvvašvuodabargi, gii lea sánuhan/čállán journáladuođaštusa árvalusa, dárkkistit, čállit vuollái ja beaivádit nuppádasa. Jus son lea eret dakkár áigodaga ahte journáladuođaštusa ferte loahpahit ovdalگو boahá ruovttoluotta, de ferte eará fágagelbbolaš dearvvašvuodabargi dárkkistit. Dárkkisteaddji galgá de čállit vuollái ja beaivádit, muhto boahit galgá maiddá ovdan, gii dat lea sánuhan/čállán duođaštusárvalusa.

Vuolláičála galgá leat nu ahte ii leat eahpádus das, gii dat lea vuollái čállán. Dan galgá leat vejolaš oaidnit mañit áiggisge.

Elektrovnnalaš journála oktavuodas sáhttá geavahit elektrovnnalaš vuolláičállaga dahje eará dohkkehuvvon vuogi. Geassemánu 15. b. 2001 lágas nr 81 elektrovnnalaš vuolláičállaga birra lea elektrovnnalaš vuolláičála mearriduvvon leat dakkár dieđut elektrovnnalaš hámis, mat čatnasit eará elektrovnnalaš dieđuide ja mat geavahuvvojit dárkkistit ahte dat gullet vuolláičállái.

8. paragrafii:

Dearvvašvuodabargiidlága § 40 vuosttas ladđasa vuosttas dadjosa mielde galgá journála čállojuvvo buori fidnodábi mielde ja das galget leat áššáiguoskevaš ja dárbbaslaš dieđut divššohasa ja dearvvašvuodaveahki birra, ja dieđut mat dárbbasuvvojit ollašuhttit dan dieđihangeatnegasvuoda dahje čuvgehusgeatnegasvuoda, mii lea mearriduvvon lágas dahje dan olis.

Journála galgá vuosttažettiin leat dakkár reaidu, mii sihkarastá divššohasaide dohkálaš dearvvašvuodaveahki, muhto das leat maid eará doaimmat. Journálas lea earret eará hui stuorra duođastuslaš mearkašupmi vejolaš bearráigeahččoássiin ja buhtadusássiin boasttodivššu dahje eará dakkára oktavuodas. Buhtadusássiin lea divššohasas iešalddes geatnegasvuoda duođašit dearvvašvuodabargiid várutmeahttunvuoda. Alimusriekti lea dattetge muhtun duomus (bájuhuvvon Rt:s 1989 647) cealkán ahte eai berre biddjot menddo stuorra gáibádusat duođaštusa nanusvuhtii go duohta dilálašvuodaid ii sáhte ollásit čilget, ja go divššohassii dájvá lea váttis skáhppot duođaštusaid. Áššis biddjui mearrideaddji deaddu dasa ahte doavtterjournála čuohtadusgovvádus ii čilgen mo doavttir láhttii, ja guđe sihkarvuodanjuolggadusat ledje biddjon eastadit vejolaš guovttebealat vigi mañjá go ledje fuobmán vejolaš vigi nuppi bealde jietnabavccanearvvas strumačuohpadusa oktavuodas. Dat duođaštuseahpádus ahte lei go čuohtadus čađahuvvon áibbas dohkálaččat ja várrugasat, dagahii ahte ášši mearriduvvui eahpeiddolažžan doaktárii.

Vuosttas ladđasii:

Mearrádus logahallá ollu dieđuid ja duođaštusaid, mat galget leat mielde journálas jus dat leat áššáigullevaččat ja dárbbaslaččat. Mánja dáin logahaljojuvvon diehto- ja duođaštustiippain eai leat dieđusge áššáigullevaččat buot divššohasjournálain. Nuppi dáfus sáhttet gávdnot eará dieđut ja duođaštusaid, mat eai leat namuhuvvon vuosttas ladđasis, muhto mat leat áššáigullevaččat ja dárbbaslaččat ovttaskas áššehasa ektui. Daid galgá váldit mielde journálii, gč. goalmmát ladđasa.

Vuosttas ladđasa h bustávvi:

Go dakkár dikšodoaimbaidjuot álggahuvvojit, mat spiehkastit gustojeaddji njuolggadusain, de lea erenoamáš dárbu duođaštit manne dakkár dikšu lea álggahuvvon. Nappo galgáge journálas boahit ovdan ahte doaimbaidju spiehkasta njuolggadusain ja guđe árvoštallamiid vuodul doaimbaidju lea álggahuvvon.

Vuosttas ladđasa i bustávvi:

Earret eará berre boahit ovdan journálas ahte divššohas (dahje su ovddasteaddji) lea ožžon daid dieđuid, mat dárbbasuvvojit vai divššohasas (dahje ovddasteaddjis) lea vuodđu jogo mieđihit áigeguovdilis iskkadeapmái dahje dikšui dahje biehttalit das, gč. divššohasvuogitvuodálága § 4-1.

Vuosttas ladđasa n bustávvi:

Geassemánu 8. b. 2001 lánkaásahus nr 676 oktagaslaš plánaid birra

dearvvašvuodálágaid vuodul lea addojuvvon namuhuvvon láhkamearrádušaid láhkavuoduin.

Nuppi ladđasii:

Journálanotáhtaid ja eará čálalaš duođaštusaid lassin sáhttet leat earalágan divššohasduođaštusat nugo suojusgovat, fotografijiat, video- dahje jietnabáttit, rumašosiid modeallat jna. Dakkár duođaštusat sáhttet leat mielde journálas álgoálgosaš hámis, dahje dárbbaslaš dieđut dakkár mediaid vuodul sáhttet čállojuvvot journálii. Dassážiigo notáhtat vejolaččat leat čállojuvvon dainna lágiin, ahte lea dohkálaš guođđit originálaávdnasiid, de galgá mediaid atnit oassin journálas. Geavahettiin elektrovnnalaš journála sáhtta leat áigequovdil skánnet fotografijaid jed. dahje geavahit digitála govaid. Mearrádušat gustojit maiddá dearvvašvuodabargiid bargodokumeanttaide, ovdamearkka dihtii kardeksii. Viidáseappot gustojit dat maiddá divššohasa iežasduođaštussii go dat lea áigequovdil, ovdamearkka dihtii go čálalaččat lea registreren maid ja man ollu lea borran, man ollu lea lášmmohallan, dávdamearkkaid ja iežasmihttidan varrasohkardási.

9. paragrafii:

Vuosttas ja nuppi ladđasii:

Epikriisa galgá dagahit vejolažžan čuovvulit divššohasa dohkálaččat vuoddearvvašvuodabálvalusas maŋŋá olggosčáliheami dearvvašvuodaásahusas. Maiddá poliklinihkalaš divššu oktavuodas dearvvašvuodaásahusas dahje priváhta vugiin doaibmi spesialistta luhtte sáhtta leat dárbu addit ruovttoluotta dieđu lágideaddji doaktárii/bátnedoaktárii, fástadoaktárii ja/dahje earáide, geat galget čuovvulit divššohasa. Divššohas sáhtta vuostálastit ahte epikriisa sáddejuvvo, gč. dearvvašvuodabargiid lága § 45. Muhtumin dattetge dagahit beaktilis sivat riektnan geiget dakkár dieđuid, mat leat áibbas dárbbaslaččat vai sáhtta dohkálaččat čuovvulišgoahit divššohasa, gč. dán láhkaásahusa § 10 mearkkašumiid. Čujuhuvvo maiddá sierramotiivvaide dearvvašvuodálága 45. paragrafii čuolbmačilgehusaid birra jávohisvuodageatnegasvuoda ja geigenlobi ektui epikriissa oktavuodas (gč. oasi dearvvašvuodabargiidlágas oktan mearkkašumiiguin).

Goalmmát ladđasii:

Divššohas sáhtta mángga dilálašvuodas maiddá vuostálastit epikriissa sáddema, gč. bajábealde.

Njealját ladđasii:

Ii leat biddjon áigemeari, goas epikriisa galgá leat sáddejuvvon. Sáhttet leat stuorra molsašuvvamat das, man johtilis čuovvuleami divššohas dárbbas. Muhtumin dat sáhtta leat dalá maŋŋá olggosčáliheami dahje čielggadeami/dikšuma. Epikriisa ii galgga sáddejuvvot nu maŋŋit ahte ii sáhte álggahit dárbbaslaš čuovvuleami. Juohke dilálašvuodas galgá árvoštallat konkrehtalaččat mii lea dohkálaš. Mo dal juo dilli lešge, de berre epikriissa sáddet govttolaš áiggis, dábálaččat vahku siste.

10. paragrafii:

Maŋŋá láhkaásahusa mearrideami lea dohkkehuvvon sierra láhka dearvvašvuodaregistariid ja dearvvašvuodadieđuid giedahallama birra (miessemánu 18. b. 2001 láhka nr 24). Dearvvašvuodaregistarláhka lea sierraláhka heaggadieđuidlága ektui (cuoŋománu 14. b. 2000 láhka nr 31 heaggadieđuid giedahallama birra). Heaggadieđuidláhka oktan láhkaásahusaiguin ollista dearvvašvuodaregistarlága, gč. dearvvašvuodaregistarlága § 36. Geahča dán láhkaásahusa § 4 mearkkašumiid.

Dearvvašvuodabargiidlágas leat sierranjuolggadusat jávohisvuodageatnegasvuoda birra 5. kapihttalas (§ 21 ff.).

Oaivenjuolggadus lea, ahte sáhtta dieđuid addit eará dearvvašvuodabargiide, geat daid dárbbasit vai sáhttet addit dohkálaš dearvvašvuodaveahki, gč. dearvvašvuodabargiidlága § 25 ja § 45. Dáid mearrádušaid ja divššohasvuogatuodálága § 5-3 mielde sáhtta divššohas dattetge vuostálastit journála dahje journáladieđuid addima eará dearvvašvuodabargiide. Dearvvašvuodabargiidlága § 5-3 goalmmát dadjosa mielde sáhtta dattetge addit dieđuid go beaktilis sivat bealuštit dan. Seamma čuovvu dearvvašvuodabargiidlága paragrafas 23 nr 4, man mielde dearvvašvuodabargiid jávohisvuodageatnegasvuodta ii hehtte dieđuid addimis viidáseappot go beaktilis priváhta dahje almmolaš beroštumit dagahit dan govttolašžan. Dat sáhttet leat dakkár dilálašvuodas, main dieđuid addin adno dárbbaslašžan vai eastada heakkavára dahje duodalaš dearvvašvuodavahága. Deasttat, mat bealuštit dieđuid addima divššohasa dáhtu vuostá, berrejit leat beaktilet go deasttat dan vuostá.

Journáladieđuid addima árvoštallan berre gullat journálaovddasvástideaddjái,

sutnje, gii lea čállán dieđuid, dahje eará bargiide, geain lea fágalaš gelbolašvuohta árvvoštallat lea go lohpi addit áššáigullelaš dieđuid sutnje, gii lea bivdán oažžut daid, ovdamearkka dihtii go son dárbbasa daid vai sáhtta addit dohkálaš dearvvašvuođaveahki, gč. dearvvašvuođabargiidlága § 45.

Dábálaččat ii berre geavahit telefávssa go addá journáladieđuid. Dattetge sáhtta geavahit telefávssa go das lea stuorra mearkkašupmi dearvvašvuođaveahkkái. Dakkár dilálašvuođain berre anonymiseret dahje krypteret dieđuid, mat eai leat nu hearkkit. Muđui sáhtta geavahit telefávssa go divššohas mieđiha dasa.

Journáladieđuid sáhtta addit elektrovnnalaččat go geavaha vuogádagain dakkár sihkarvuođačovdosiiguin, mat dahket vejolažžan áimmahuššat persovdnasuodjalusdeasttaid dearvvašvuođaregisttarlága, heaggadieđuidlága ja heaggadieđuidláhkaásahusa gáibádusaid mielde. Sosiála- ja dearvvašvuođadirektoráhta ja KITH (Kompetansesenter for IT i helsevesenet AS) leat ráhkadahttimin rávvagiid mo čoavdit elektrovnnalaš diehtolonohallama, earret eará lágideami, epikriissa ja buohccindieđihemiid oktavuodas.

Divššohashálddahaslaš vuogádagat, maid ollu dearvvašvuođaásahusat geavahit doaimmaineaset, eai gula "journála"-doahpagii, mii máksá čohkkejuvvon dieđuid ovttaskas divššohasa birra. Dakkár vuogádagaide registrerejuvvot dattetge mearkkašahtti ollu dieđut divššohasa birra, mat leat vižžojuvvon divššohasjournálain, maiddái dakkár hearkkes dieđut go symptoma ja dikšunvuohki, vejolaččat kodejuvvon hámis. Dearvvašvuođabargiidlága § 26 olis čuovvu ahte dearvvašvuođaveahkeheadji sáhtta beroškeahhtá jávohisvuođageatnegasvuođas addit doaimma divššohashálddahussii dakkár dieđuid. Dearvvašvuođabargiidlága njuolggadusat jávohisvuođageatnegasvuođa birra gustojit seamma láchkai divššohashálddahusbargiide, gč. § 26 golmmát lađđasa. Deatalaš lea ahte dieđut divššohashálddahaslaš vuogádagain gieđahallojuvvot nu ahte divššohasaid persovdnasuodjalus áimmahuššojuvvo seamma láchkai go divššohasjournálainge.

Divššohasjournálaid geahččan dálkkasgeahččalemiid oktavuodas muđdejuvvon geassemánu 18. b. 1999 lágas nr 742 olbmuid várás dálkasiid klinihkalaš geahččaladdamiid birra, mat leat mearriduvvon dálkkaslága § 3 olis. Geahča erenoamážit § 4-1 nuppi lađđasa j bustáva, § 4-5 ja § 4-6.

Geahča maiddái § 14 mearkkašumiid mo gieđahallat divššohasjournálaid vai eastada buiga olbmuid daid geahččamis, ja § 17 mearkkašumiid mo sáhtášii čoavdit muhtun sirdásančuolmmaid elektrovnnalaš journálaid geavaheami oktavuodas.

11. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Journála galgá vuosttažettiin leat dearvvašvuođabargi bargoreaidu sihkarastit divššohasaide dohkálaš dearvvašvuođaveahki. Journálas leat almmatge eanet doaimmat, earret eará dat galgá leat diehtogáldun divššohassii áddet iežas dearvvašvuođadili ja daid iskkademiid ja dan divššu, maid son oažžu. Oaivenjuolggadusa mielde lea divššohasas lohpi geahččat journálas. Dan lea divššohasvuoigatvuođalága § 5-1 mearridan.

§ 5-1 nuppi lađđasis bohtet ovdan muhtun spiehkastagat oaivenjuolggadusas. Divššohasa geahččanlobi sáhtta dušše ráddjet go lea dárbu eastadit heakkavára dahje duođalaš dearvvašvuođavahága divššohassii alccesis dahje go lea áibbas čielgasit eahperávvehahttit addit geahččanlobi anidettiin deastta divššohasa lagamušain. Deasta divššohasas aldis ferte vuođduduvvot heahteriekteárvokumiidda, go fas deasttas lagamuččain sáhtta leat seamma vuođđu, muhto ii leat vealtameahtun gáibádus, vaikke vel datge spiehkastatvejolašvuohta lea gárži. Ovdalgo sáhtta biehttalit geahččanlobi, de ferte leat duohta várra das ahte váikkhusat divššohasa lagamuččaide leat mearkkašahtti stuorrát. Dušše daid dieđuid, mat gusket konkrehta várraárvvoštallamii, sáhtta čuoldit geahččanlobis. Dearvvašvuođabargiidlága § 41 mearrida ahte dearvvašvuođabargit leat geatnegahttojuvvon addit journálageahččanlobi sutnje, geas lea geahččanlohpi divššohasvuoigatvuođalága olis.

Divššohasas lea divššohasvuoigatvuođalága olis vuoigatvuohta geahččat journála oktan mildosiiguin. Mildosiin oaivvilduvvojit suojusgovat, dikšoplánat, kardeaksa, modeallat ja eará, mat eai čállojuvvo njuolggá journálie, geahča maiddái § 8, man mielde dakkár duođastusat adnojit oassin journálas.

Divššohasain lea vuoigatvuohta oažžut čilgejuvvot álkit ja oanehaččat journálas geavahuvvon fágadoahpagiid ja sullasaččaid go dan dáhttot. Go divššohas bivdá beassat geahččat journála, de lea muhtumin lunddolaš ahte dearvvašvuođabargit árvalit geahčadit journála sisdoalu ovttas divššohasain, muhto divššohas galgá sáhttit hilgut dakkár fáaldaga.

Divššohasain lea vuoigatvuohta oažžut mángosa journálas go dan dáhttot. Elektrovnnalaš journála geavahettiin addo dalle dábálaččat čálalaš nuppádas journáladieđuin. Geahča § 12 vuosttas lađđasa mávssu birra mángosa/nuppádas ovdas.

Oapmahaččaid vuoigatvuohta geahččat journála lea ráddjejuvvon muđui go divššohas miehta dasa. Divššohasvuoigatvuođalága § 5-1 njealját lađđasis lea mearriduvvon ahte § 3-3 ja § 3-4 njuolggadusaid mielde earáid vuoigatvuođaid

birra oažžut dieđuid gustojit seamma láchkai go journálageahččamii. Divššohasvuoigatvuođalága § 3-3 mielde galget divššohasa lagamuš oapmahaččat oažžut dieđu divššohasa dearvvašvuođadili birra ja dan dearvvašvuođaveahki birra, maid son oažžu, jus divššohas miehtá dasa dahje dilálašvuođat bealuštit dan. Go divššohas lea badjel 16 jagi boaris ja eahpitkeahttá ii sáhte áimmahuššat beroštumiidis fysihkalaš dahje psykihkalaš vigiid, senila dementiija dahje silolaš doaibmahehttejumi geažil, de lea divššohasas ja su lagamuš oapmahaččain vuoigatvuohta oažžut dieđuid. Divššohasvuoigatvuođalága § 1-3 b bustávva mudde geat galget adnot divššohasa oapmahažžan.

Divššohasvuoigatvuođalága § 3-3 mielde galget sihke divššohas ja váhnemat dahje earát, geain lea váhnenovddasvástádus, oažžut dieđu divššohasa dearvvašvuođadili birra ja dan dearvvašvuođaveahki birra, maid vuollel 16 jahkásaš mánná oažžu. Go divššohas lea gaskal 12 ja 16 jagi boaris, de ii galgga dieđuid addit váhnemiidda/váhnenovddasvástideaddjái go divššohas dakkár sivaidda geažil, maid berre árvusatnit, ii mieđit dasa. Dattetge galgá vuollel 18 jahkásačča váhnemiidda/váhnenovddasvástideaddjái addit dieđuid go dat dárbbasuvvojit váhnenovddasvástádusa ollašuttimii.

Máná iežas journála geahččanlobi ferte árvvoštallat divššohasvuoigatvuođalága § 5-1, § 4-4, § 3-4 ja § 3-5 ektui. Badjel 16 jahkásaš mánáin lea iešheanalis vuoigatvuohta geahččat journálas seamma láchkai go válddálaččain. Gaskal 12 ja 16 jahkásaš mánáin lea muhtun muddui iešheanalis geahččanlohpi, muhto ferte váldit vuhtii máná agi ja láttasvuođa ja muđui eará beliid go árvvoštallá, maid mánná galgá beassat geahččat ja man láchkai. Vuollel 12 jahkásaš mánáin ii leat iešheanalis geahččanvuoigatvuohta.

Lagamus oapmahaččain lea vuoigatvuohta geahččat jápmán divššohasa journála jus eai leat erenoamáš sivat dan vuostá, gč. divššohasvuoigatvuođalága § 5-1 viđát lađđasa ja dearvvašvuođabargiidlága § 24. Erenoamáš sivat sáhttet leat ovdamearkka dihtii go jábmi lea dovddahan ahte ii hálit oapmahaččaid oažžut geahččanlobi, dahje go dieđuid iešlági vuođu ferte navdit ahte divššohas ii lean háldit dan.

Nuppi lađđasii:

Divššohasvuoigatvuođalága § 3-5 mielde galget divššohassii ja oapmahaččaide addojuvvon dieđut lága 3. kapihttala mielde leat heivehuvvon vuostáiváldi oktagaslaš eavttuide, nugo ahká, láttasvuhtii, vásihusaide ja kultur- ja gielladuogáži. Ferte maiddá muhtun muddui láchit dilálašvuođaid nu ahte erenoamáš návccat vuostáiváldi sáhtta ávkašuvvat journálageahččanlobiin. Čalmmeheamit ja bealje- ja čalmmeheamit ja olbmot váilevaš dárogiel máhtolašvuođain dárbbasit veahki ávkašuvvat geahččanvuoigatvuođain. Muhtumin dárbbasuvvo dulka gaskkustit journála sisdoalu, vejolaččat jorgalit journála osiid.

Sámegiela hálddašanguovllus (gč. § 7 vuosttas lađđasa mearkkašumiid) lea báikkálaš ja guovlulaš almmolaš dearvvašvuođaásahusain lunddolaš fállat dulkka dahje journála osohahkii jorgaleami geahččanlobi doaimmahettiin go divššohas ii hálddaš dárogieala dohkálaččat áddet journála. Dáid goluid berre dábálaš bálvalusfálaldat gokčat.

12. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Divššohassii journálamángosa dahje -nuppádasa addima oktavuodas leat stuorra erohusat gollo- ja resursageavaheamis. Journála sáhtta leat oalle stuoris.

Lea govtolaš ahte doaibma oažžu vissis buhtadusa goluid ja barggu ovddas go addá divššohassii journálamángosa dahje -nuppádasa. Dattetge lea deatalaš ahte ovttaskas divššohasa golut eai gártta nu stuorrát ahte gáržuda divššohasa geavatlaš vejolašvuohta bivdit mángosa/nuppádasa.

Nuppi dadjosis lea mearriduvvon, ahte máksu ii galgga leat stuorrát go sullasaš máksomearri, mii gusto priváhta vugiin doaibmi doaktára ja priváhta vugiin doaibmi spesialistta divššohasjournála nuppádassii/mángosii mearriduvvon álbmotoadjolága paragrafas 5-4 ohcama oktavuodas oažžut gokčojuvvot goluid iskkadeapmái ja dikšui doaktára luhtte. Máksomearri gusto njuolgga dušše doaktáriidda, geat leat geatnegahttojuvvon čuovvut máksomeariid, muhto dán láchkaásahusa mearrádus dahkko gustojeaddjin buot dearvvašvuođabargiide. Seamma bajimus submi, maid sáhtta gáibidit journálamángosis/-nuppádasas gusto nappo buot dearvvašvuođabargiide, beroškeahttá das, lea go sin doaibma vuoigaduvvon oažžut doarjaga goluide álbmotoadjolága olis. Geavatlaš sivaidda geažil čatnasa bajimus submi namuhuvvon máksomearri, mii muddejuvvo oktilaččat. Cuoŋománu 1. b. 2002 muttus lea máksomearri 70 ruvno. Dieđusge ii leat mihkkege mii hehte váldimis uhcit supmi dahje addit mángosa/nuppádasa nuvttá, ovdamearkka dihtii go journála lea uhcci.

Dieđihan- ja diehtogeatnegasvuođa ollašuttima oktavuodas sáhttet dearvvašvuođabargit gáibidit mávssu journáladieđuid addima ovddas, go máksima lágalašvuohta čatnasa láchkii dahje láchkasahussii dahje lea siehtaduvvon stáhtain, fylkkagielddain dahje giielddain.

13. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Čujuhuvvo dán láhkaásahusa § 6 mearkkašumiide journálaovddasvástideaddji doaimmaid birra. Okta dain doaimmain lea redigeret ja čorget journála vai eastada duppallálimiid jna. nu ahte journálas lea álki gávdnat dieđuid ja journála šaddá buorre bargoreaidun. Jus journálaovddasvástideaddji mielas berre sihkkut journálamerkestemiid, de ferte dan dahkat nu guhkás go lea vejolaš ovttasráđiid suinna, gii lea čállán dieđuid. Ferte leat várrugas go áigu sihkkut dieđuid, mat dearvvašvuodabargiid mielas leat deatalaččat duođaštit sin mearrádusaid ja daguid dohkálašvuoda. Go bohciida soahpameahttunvuohta das ahte galget go journáladieđut duššaduvvot, de ii berre daid duššadit, muhto vejolaččat vurket lassijournálie. Soahpameahttunvuohta divššus jna. galgá boahtit ovdan journálas, ja sáhtta leat deatalaš maŋit ággi divššu ja vejolaččat bearráigeahččo- ja buhtadusášši oktavuodas. Geahča maiddá § 6 njealját lađđasa.

Eaktun ferte leat ahte journálaovddasvástideaddji redigere govttolaš áiggis dan rájes go journálamerkesteamit dahkkojuvvojedje. Go journálaovddasvástideaddji lea redigeren journálamerkestemiid, de galgá journálaovddasvástideaddji beaivádit ja čállit vuollái, vai boahtá ovdan ahte merkesteamit leat rievdaduvvon. Maŋŋá sáhtta rievdadusaid dahkat dušše dearvvašvuodalága § 42 - § 44 njuolggadusaid mielde divvuma ja sihkkuma birra. Maŋŋá go divššohas lea čálihuuvon olggos, de berre divvut dušše dearvvašvuodalága § 42 - § 44 njuolggadusaid mielde.

Elektrovnnalaš divššohasjournálas ii galgga sihkkut bivevaččat daid dieđuid álgoveršovvna, mat rievdaduvvojit dahje sihkkovvojit journálaovddasvástideaddji redigere barggu oktavuodas, muhto čiekat daid dan láchkai ahte dieđuid registrerejeaddji, journálaovddasvástideaddji ja bearráigeahččoieiseválddit sáhttet viežžat dieđuid dárbbu mielde.

Nuppi lađđasii:

Rievdadeami ja sihkkuma dearvvašvuodalága § 42, § 43 ja § 44 mielde dakkár doaimmas, mas ii nammaduvvo journálaovddasvástideaddji, mearridit dat dearvvašvuodabargit, geat leat merkon journálie, dahje dat dearvvašvuodabargit, geaidda journála lea sáddejuvvon, gč. dán láhkaásahusa § 15.

Goalmmát lađđasii:

Divvun- dahje sihkkungáibádusa biehttaleami sáhtta guoddalit fylkkadoaktárii. Fylkkadoavttir galgá bivdit Datatilsynet addit cealkámuša. Journálas galgá boahtit ovdan ahte divvun dahje sihkkun lea gáibiduvvon, mii mearriduvvui, biehttaluša oktavuodas ahte guoddalanvejolašvuohta lea almmuhuvvon divššohassii, ja vejolaš guoddalus, gč. § 8 vuosttas lađđasa k bustáva.

14. paragrafii:

Vuosttas lađđasa mielde galget ásahuvvot doarvái doaimbajibut vai suddje divššohasdieđuid vahága ja lobihis geahččama vuostá. Dan galgá dahkat sihke elektrovnnalaš journála ja báhpárii čállojuvvo journála geavaheami oktavuodas ja go báhpárii čállojuvvon journála lea čállojuvvon elektrovnnalaš veahkkeneavvuiguin. Sáhttet dárbbášuvvot iešguđetlágan doaimbajibut.

Doaimbajibut galget leat jogo fysihkalaš suodjaleapmi buollima, čácevahága, sisagaikuma dahje eará doaimbajibut diekkára vuostá. Journálat galget viidáseappot vurkejuvvo nu ahte dušše sii, geain lea geahččanlohpi, besset geahččat daid. Galgá maid bearráigeahččat ahte dihtoršearpmat, čálánat ja diekkáraččat leat biddjojuvvon nu ahte buiga olbmot eai oaččo divššohasdieđuid. Elektrovnnalaš veahkkeneavvuid johtasiin ii galgga leat álki viežžat dieđuid.

Nuppi lađđasa mielde galget journálat vurkejuvvo dassázie go jáhkkimis lea ahte daidda ii leat šat dárbbu. Dilálašvuodaid mielde sáhtta leat sáhka guhkes áigodagain. Nu sáhttet doaimmas leat mearkkašahti ollu journálat, mat eai geavahuvvo árjjalaččat, muhto maid (vel) ii sáhte sihkkut. Go logi jagi lea vássán maŋimus journálamerkesteami rájes, de sáhtta dattetge vurket journála olggobealde doaimma, gč. goalmmát ja njealját lađđasa.

Mearrádusaid ferte geahččat ovttas njuolggadusaiguin, mat leat mearriduvvon arkiivalágas ja dan olis (juovlamánu 4. b. 1992 láchka nr 126 arkiivva birra).

Doaimma divššohasjournálat lea arkiiva arkiivalága áddejumi mielde, gč. lága § 2 b bustáva. Nu mo bohtá ovdan goalmmát lađđasis, de galget almmolaš doaimma divššohasjournálat gieđahallojuvvo daid njuolggadusaid mielde, mat leat mearriduvvon arkiivalágas dahje dan olis, gč. arkiivalága II kapihttala almmolaš arkiivvaid birra ja juovlamánu 11. b. 1998 láhkaásahusa nr 1193 almmolaš arkiivvaid birra (arkiivaláhkaásahusa). Arkiivaláhkaásahusas leat addojuvvon aiddolaš njuolggadusat almmolaš arkiivvaid birra, mat mearkkašit stáhta, fylkkagieldda ja gieldda orgánaid ásahan arkiivvaid. Arkiivalágas leat earret eará ovttaskas njuolggadusat arkiivalatnjagáibádusaid birra (kapihtal IV) ja arkiivva sáddema birra almmolaš arkiivavuorkái (§ 5-1). Rutiidna- ja kvalitehtasihkkarastingsáibádusaid leat maid mearriduvvon dan oktavuodas go geavaha mikrofilmma báhpára vuodul čállojuvvon arkiivaávdnasa sajis.

Arkiivaláhkaásahusa § 5-2 mielde lea oaivenjuolggadus, ahte arkiivaávdnasat galget sáddejuvvot go leat sullii 25-30 jagi boarrásat. Riikkaarkivára sáhtá mearridit eará sáddenáigemeriid stáhta arkiivaávdnasiid oktavuodas. Fylkkagielddat ja gielddat sáhttet mearridit seamma láhkai fylkkagieldda/gieldda arkiivaávdnasiid oktavuodas. Muhtun dearvvašvuodaásahusaide sáhttet heivet ain guhkit sáddenáigemearit, go dat sáhtá leat dárbu vurket journálad guhká muhtun ásaahasain.

Go lea navdimis ahte journálat eai šat dárbbasuvvo, de galgá daid sihkkut jus eai galgga vurkejuvvot arkiivalága dahje eará lágaid mielde, gč. heaggadieuidlága § 28.

Oaivenjuolggadus almmolaš arkiivvaid oktavuodas lea ahte daid ii sáhte sihkkut earretgo arkiivalága njuolggadusaid mielde, gč. arkiivalága § 9 c bustáva vuosttas dadjosa. Goalmmát dadjosa mielde sáhtá dattetge sihkkut persovdnaregistara dahje persovdnaregistara osiid heaggadieuidlága njuolggadusaid mielde. Doaimma divššohasjournálaide gullá persovdnaregisttar. Ovdal sihkkuma galgá viežžat lobi Riikkaarkiváras, gč. njealját dadjosa. Dán oktavuodas čujuhuvvo maiddái arkiivaláhkaásahusa paragrafide § 3-18 rájes § 3-21 rádjai ja juovlamánu 1. b. 1999 láhkaásahussii almmolaš arkiivvaid gieđahallama birra. Divššohasjournálad duššadannjuolggadusat galget ráhkaduvvot ovttas Riikkaarkivárain.

Priváhta arkiivvaid várás eai leat mearriduvvon almmolaš arkiivvaide vástideaddji njuolggadusat. Arkiivalága III kapihtal priváhta arkiivvaid birra máinnaša vuosttažettiin gáhttenárvosaš priváhta arkiivvaid. Vaikke vel arkiivaláhkaásahus ii gusto priváhta arkiivvaide, de dat sáhtá oaivadiet mángga oktavuodas journálad gieđahallamis, ovdamearkka dihtii mo daid berre gieđahallat vai ollašuhtá vuosttas lađđasa gáibádusaid, ja rutiinnaid birra go geavaha mikrofilmma.

Priváhta doaibma sáhtá šiehtadit almmolaš arkiivvuorkáin ahte dohko sáddet arkiivaávdnasiid, dahje sáhtá vurket boares arkiivaávdnasiid eará vurkenásahusas. Dakkárat sáhttet leat priváhta doaimmat, mat fáallet arkiivvaid vorkema. Go geavaha priváhta vurkenásahusa, de berre sáddejeaddji dáhkiduvvot ahte vurken lea dohkálaš earret eará divššohasaid persovdnasuodjalusa dáfus, ja berre gáibidit jávohisvuodageatnegasvuoda. Go lea navdimis ahte priváhta doaimma journálat eai šat dárbbasuvvo, gč. nuppi lađđasa, de daid galgá sihkkut jus dat eai leat šat gáhttenárvosaččat arkiivalága mielde eaige galgga vurkejuvvot eará njuolggadusaid mielde.

Dearvvašvuodabargiid doaibma adnojuvvo priváhtan, vaikke vel dearvvašvuodabargiin lea fástadoavttersiehtadus dahje eará šiehtadus almmolašvuodain, muhto eai leat dattetge virggis almmolaš ásaahas.

Geahča maiddái § 17 mearkkašumiid, mo čoavdit sirdásančuolmmaid sáddema oktavuodas go geavaha elektrovnnalaš journálad.

15. paragrafii:

Vuosttas lađđasii:

Fástadoavttertortnet ásaahuvvui geassemánu 1. b. 2001. Journála sáhtá sáddet originálan dahje mánggusin.

Nuppi lađđasii:

Dákkár sádden galgá dáhpáhuvvat automáhtalaččat muđui go váhneamat vuostálastet sáddema. Badjel 16 jahkásaš mánná sáhtá ieš vuostálastit sáddema.

Goalmmát lađđasii:

Ii leat eahpedábalaš ahte dearvvašvuodabargit sirdet doaimma eará dearvvašvuodabargiide ja dan oktavuodas sirdet divššohasjournálaarkiivva oastái, dahje doaimma loahpaheami oktavuodas sirdet journálaarkiivva eará dearvvašvuodabargiide, geat hálidit divššohasaid. Dat divššohasat, geaid leat geavadis vejolaš joksat, galget dalle dieđihuvvot sirdima/loahpaheami birra ja dan birra ahte sin journála sirdojuvvo jus eai vuostálastte sirdima. Galgá maid dieđihuvvot ahte divššohas sáhtá gáibidit journála baicce sirdojuvvot eará dearvvašvuodabargiide. Nappo goalmmát lađđasa mielde ii gáibiduvvo čielga miediheapmi sirdimii, muhto divššohasas lea vuogatvuohhta vuostálastit sirdima ja son galgá dieđihuvvot jus lea vejolaš.

Struktuvrralaš odđasislágidemiid oktavuodas, ovdamearkka dihtii almmolaš dearvvašvuodabálvalusas, ii dárbbas dieđihit divššohassii journálad sirdima birra.

Almmolaš arkiivvaid oktavuodas čujuhuvvo arkiivalága § 3-22 ja § 3-23 arkiivasirdima birra, gč. § 5-3.

Njealját lađđasii:

Anidettiin deastta dearvvašvuodaveahki iešlágis galget divššohasjournálat iešalddes vurkejuvvot dassázii go navdimis lea ahte dat eai šat dárbbasuvvo, geahča § 14 nuppi teakstaosi ja § 14 mearkkašumiid. Dakkár vuorddekeahtes loahppama geažil go jápmima dahje fáhkaduodalaš dávdda, man geažil

dearvvašvuodabargiin ii leat vejolaš loahpahit doaimma, fertejit oapmahaččat dahje vejolaččat árbeopmodat/juogadanriekti geahččat bearrái ahte journálat sirdojuvvojit eará doibmii dahje sáddejuvvojit almmolaš arkiivavuorkái dahje vurkejuvvojit eará vurkenásahas, vejolaččat geigejuvvojit fylkkadoaktárii vurkema várás. Seamma gusto opmodathálddašeaddjái jus doaimma reastaluvvá. 10 jagi vurken fylkkadoaktára luhtte jotkojuvvo ovddeš njukčamánu 17. b. 1989 láhkaásahusa nr 277 rájes doaktára ja dearvvašvuodaásahusa divššohasjournála birra. Go fylkkadoavttir lea seailluhan journála 10 jagi, de sáhtta ovttasrádiid Riikkaantikvárain jogo duššadit dan dahje sirdit dan almmolaš arkiivavuorkái viidáset vurkemii. Departemeanta áigu ásahtit eará journálavurkenortnega dearvvašvuodabargiid doaimma loahppama maŋŋá.

Geahča maiddá § 17 mearkkašumiid mo čoavdit sirdásančuolmmaid elektrovnnalaš journála geavaheami oktavuodas.

16. paragrafii:

Sihke báhpára vuodul čállojuvvon journálad ja elektrovnnalaš journálad dahje journála osiid duššadeami ferte dahkat nu ahte divššohasdieđut eai láhppo dahje daid ii sáhte guorrat. Seamma gusto EDG-reaiduid lonuheami oktavuodas, sihke elektrovnnalaš journálavuogádagaid geavahettiin ja EDG-reaiduid geavahettiin báhpára vuodul čállojuvvon journálad.

17. paragrafii:

Láhkaásahus bodii fápmui oktanaga dearvvašvuodabargiidlágain, ođđajagimánu 1. b. 2001.

Dearvvašvuodaásahusain, doaktáriin, bátneadoaktáriin ja sealgeetniin lea leamaš geatnegasvuotta čállit journálad maiddá ovddeš lágaid mielde. Dálá journálat sáhttet dieđusge jotkojuvvo, muhto fertejit ođđajagimánu 1. b. 2001 rájes ollašuhttit dearvvašvuodabargiidlága ja dán láhkaásahusa gáibádusaid. Jus vállje ahte ii áiggo joatkit journálad, muhto ásahtit ođđa, de ferte ođđa journálas boahit ovdan ahte doppe lea ovddeš journála, vai dan álkit sáhtta viežžat go dasa šaddá dárbu.

Doaimmain, main lea jo journálavuogádat anus ođđajagimánu 1. b. 2001 muttus, lea § 4 mielde journálavuogádagaid ásaheami ja lágideami birra geatnegasvuotta geahččat bearrái ahte vuogádat lea lágiduvvon nu ahte lea vejolaš ollašuhttit daid gáibádusaid, mat leat mearriduvvon lágas dahje dan olis. Departemeanta lea váldán oktavuoda elektrovnnalaš divššohasjournálad skáhppojeaddjiiguin čielggadit, dagahit go dearvvašvuodabargiidlága ja dán láhkaásahusa gáibádusat váttisvuodaid dálá elektrovnnalaš journálavuogádagaid geavaheaddjiide. Departemeanta lea gávnahan ahte eai dárbašuvvo sirdásannjuolggadusat. Sáhtta namuhit muhtun čuolbmačilgehusaid ja vejolaš čovdosiid:

-Dearvvašvuodabargiidlága § 45 vuosttas lađđasa nuppi dadjosa ektui: Jus beaivegirjjis ii sáhte oaidnit geasa lea addojuvvon beassanlohpi journálii, de sáhtta gaskaboddasaččat čoavdit gáibádusa journálanotáhtaid bokte.

-Láhkaásahusa § 10 ektui: Jus divššohasas leat gáibádusat dahje várašumit journáladieđuid geavaheami oktavuodas, maid ii sáhte ollašuhttit journálavuogádagaid, de daid ferte čállit divššohasa bábirjournálii.

-Dearvvašvuodabargiidlága § 43 ektui: Jus dieđut dušše čihkkojuvvojit eaige sihkkojuvvo ollásit journálas, de ferte doaimma ásahtit siskkáldas dagaldumiid ja njuolggadusaid, mat ráddjejit beassama čihkkojuvvon dieđuide.

-Láhkaásahusa § 14 ja § 15 ektui: Jus journála ii sáhte addit standárdiserejuvvon elektrovnnalaš hámis arkiivalága mearrádusaid olis, de sáhtta addit bábirnuppádasa. Čujuhuvvo mearrádusaide elektrovnnalaš arkiivaávdnasiid birra, mat addojuvvojit dahje sirdojuvvojit láigopántan Arkivverketii nu mo mearriduvvon juovlamánu 1. b. 1999 láhkaásahusa nr 1566 VIII oasis ollistuvvon teknihkalaš ja arkiivafágalaš mearrádusaid birra mo gieđahallat almmolaš arkiivvaid, gč. arkiivaláhkaásahusa § 5-8, gč. arkiivalága § 10 ja § 12.

Dálá dearvvašvuodaásahusain leat ollu journálat, mat eai geavahuvvo árrjalaččat, muhto maid ain ferte vurket go daidda sáhtta šaddat atnu maŋŋá, gč. § 14. Ii leat dárbu nammadit journálaovddasvástideaddji buot journálad várás, mat vurkejuvvojit. Doarvá lea nammadit journálaovddasvástideaddji daid journálad várás, mat geavahuvvojit árrjalaččat dahje leat ásavuvvon maŋŋá ođđajagimánu 1. b. 2001. Journálat, mat eai geavahuvvo árrjalaččat dán muttus, sáhttet váldot atnui fas maŋŋá jogo ođđa dearvvašvuodaveahki oktavuodas dahje geahččanvuogatvuoda geavaheami oktavuodas, divvun- dahje sihkkungáibádusa dahje sullasaš oktavuodas. Dalle sáhtta nammadit journálaovddasvástideaddji journála várás jus dat ii leat jo dahkkojuvvon.

Divvoma ja sihkkuma sáhtta gáibidit dearvvašvuodabargiidlága § 42, § 43 ja § 44 olis maiddá journálamerkestemiin, mat leat dahkkojuvvon ovdal ođđajagimánu 1. b. 2001. Dát gusto maiddá jus seamma journáladieđuid ovddeš divvun-/sihkkungáibádusat leat biehttaluvvon dan beavvi gustojeaddji njuolggadusaid mielde.

Tips en venn!

Utskriftsvennlig side

webredaktor@shdir.no (redaksjonelle spørsmål og tips) **webmaster@shdir.no** (teknisk støtte)